No. 1550 **Zaterdag 13 September 1913.** **30ste Jaargang.**

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4. Overzijde.
DRUKKER: B. L. BOGAERS

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

HET EDICT VAN MILAAN.

„In de overtuiging dat de vrijheid van godsdienst niet moet worden tegengehouden. maar aan een ieder de volle vrije uitoefening van zijn godsdienst, gekozen volgens eigen goeddunken en verlangen, moet worden toegestaan, hebben wij reeds vroeger het verlof gegeven, dat een ieder en met name ook de Christenen, het geloof van hunnen vrijwillig gekozen godsdienst mogen volgen. Omdat echter in die verordening, waarbij hun dat verlof werd verleend, ook uitdrukkelijk vele en velerhande voorwaarden werden gesteld, zouden misschien velen hunner spoedig kunnen worden teruggeschrikt een dergelijken godsdienst nog langer te belijden.

Daarom hebben wij, ik, Keizer Constantijn, en ik, Keizer Licinius, na voorspoedig in Milaan te zijn aangekomen, alles, wat tot welvaart en heil van den Staat strekken kan, overwogen, en zoo hebben wij goed gevonden onder andere nuttige verordeningen van algemeenen aard, of liever vóór deze alle, datgene te bepalen en te regelen, wat betrekking heeft op den dienst en de vereering der Godheid.

Wij hebben besloten, zoowel aan de Christenen, als aan alle anderen, de vrijheid toe te staan om dien godsdienst te volgen welken eenieder maar wil, opdat de Godheid en het Hemelsche Wezen, welk het dan ook zijn moge, ons en al onze onderdanen gunstig en genadig zij.

Het scheen ons toe overeenkomstig een heilzaam en allerverstandigst staatsbeleid te bepalen, dat volstrekt aan niemand de vrijheid mag worden onthouden de godsvereering der Christenen te kiezen en te volgen, maar dat het een ieder vergund zij zich bij die geloofsrichting aan te sluiten, welke hem het meest geschikt lijkt, opdat ons de Godheid in alle omstandigheden haar gewone gunst en welwillendheid moge blijven schenken.

Wij hebben verder gemeend dezen onzen wil schriftelijk te moeten openbaar maken, opdat de voorwaarden, gesteld in ons eerste schrijven aan Uwe Hoogheid betreffende de Christenen, geheel en al zouden worden opgeheven en alles, wat te hard was en als in strijd met het verleende verlof, voor goed worde weggenomen.

Eenieder, die den christelijken godsdienst belijden wil, kan dat ook vrij en open doen, zonder eenige bezwarende voorwaarde, welke ook.

Wij hebben besloten dit alles zoo uitvoerig aan u bekend te maken, opdat gij zoudet weten, dat wij den Christenen vrij en onbeperkt verlof hebben gegeven tot uitoefening van hunnen godsdienst.

Daar wij dit zonder eenige beperking aan de Christenen hebben toegestaan, begrijpt Uwe Hoogheid vanzelf, dat daarmede ook aan anderen de vrijheid is gegeven den godsdienst, welke hun goed dunkt, aan te nemen en uit te oefenen, want het is duidelijk een eisch des tijds, wil men orde en rust handhaven, dat eenieder de vrijheid hebbe zich een godheid te kiezen en dien te vereeren, welke hij verkiest.

Wij handelen opzettelijk aldus, opdat het niet den schijn hebbe, alsof wij de een of andere godsvereering of godsdienst, ook maar in iets, wilden benadeelen.

Daarenboven bepalen wij nog, in het bizonder betreffende de Christenen, dat een ieder die plaatsen, waar zij vroeger plachten samen te komen, en waaraan in ons vorige schrijven aan Uwe Hoogheid een andere bestemming was gegeven, zonder eenige vergoeding, of terugbetaling van den koopprijs, onverwijld en onverkort aan dezelfde Christenen moet teruggeven, al had hij die gronden ook van den Staat of van een particulier gekocht.

Ook als iemand deze oorden ten geschenke mocht hebben ontvangen, moet hij ze toch zoo spoedig mogelijk aan de Christenen teruggeven.

Echter mogen allen, die deze gronden gekocht of ten geschenke hadden ontvangen, wanneer zij van Onze Genade eenige vergoeding verlangen, zich wenden tot den Gouverneur der Provincie, waarin zij wonen, opdat zij door onze goedheid schadeloos worden gesteld. Alles zal aan de Christengemeente zonder uitstel worden teruggegeven. En daar dezelfde Christenen, gelijk bekend is, niet slechts die plaatsen waar zij vroeger pleegden te samen te komen, maar ook nog andere gronden in bezit hebben gehad, die niet het eigendom van een persoon, maar van de geheele Gemeente waren en aan de Christengemeente dus rechtens toekomen, zoo hebt gij het bevel uit te vaardigen, dat ook dat alles krachtens de hier aangehaalde Verordening, zonder eenige voorwaarden den genoemden Christenen, dat is aan hun Gemeente en hun verzamelplaatsen, worde teruggeschonken. Ook hierbij is de bovenstaande bepaling van kracht, dat allen die deze gronden, als boven gezegd, zonder eenige vergoeding teruggeven, daarvoor schadeloosstelling van onze goedheid hebben te wachten.

Bij hen allen moet gij ten behoeve der genoemde Christengemeente met allen mogelijken ijver optreden, opdat ons bevel zoo vlug mogelijk voltrokken worde, en er ook op dit punt door Onze Genade voor de algemeene openbare rust en orde worde gewaakt. Want door deze wijze van handelen, gelijk reeds boven werd vermeld, zal de goddelijke bescherming, welke wij reeds bij vele gelegenheden ondervonden, ons voor altijd zijn verzekerd.

Opdat de inhoud van deze door Onze Genade vastgestelde Verordening ter algemeene kennisse kome, moet dit ons schrijven, op uw bevel, overal openlijk worden aangeslagen en ter algemeene kennis worde gebracht, opdat niemand onkundig blijve van deze onze milde bepaling".

De Aanleiding tot het Edict.

Gedurende den strijd tusschen zijne medekeizers Maxentius, Severus en Galerius hield zich Constantijn, de Keizer van het Westen, rustig bezig in zijn eigen wingewest zijne grenzen tegen de Germanen te verdedigen. Constantijn had een zeer dapper en trouw leger, dat hem spontaan tot Keizer had uit geroepen. Zijne medestanders op den troon dulden hem slechts naast zich uit vrees voor zijn macht.

In 311 stierf Galerius, de oudste der Imperators, aan een ellendige ziekte, en in zijn onmacht om de gehate Christenen door gruwzame vervolgingen uit de roeien, vaardigde hij stervend nog een edict uit: „dat de Cristenen er mochten zijn en vergaderen, mits ze niet tegen de orde handelen." Maxentius beproefde toen een poging om alleenheerscher te worden, wierp de standbeelden van Constantijn te Rome omver en verklaarde hem tot tyran. De oudheidensche richting werd verpersoonlijkt in Maxentius, die evenals zijn voorgangers dood en vervolging gezworen had aan de Christenen.

Constantijn mocht nu niet langer werkeloos blijven en zag zich gedwongen zijn eigen positie als medekeizer te verdedigen tegen Maxentius.

Hij liet de heidensche priesters de goden raadplegen en ontving ten antwoord, dat hij niet op moest trekken, want dat een nederlaag er het gevolg van wezen zou. „Als de goden tegen mij zijn, dan zal de God der Christenen mij helpen" sprak Constantijn en snelde naar Italië.

Constantijn had van zijn vader, Constantius Chloris, eerbied voor de Christenen geërfd. Deze had ondervonden, dat de Christenen behoorden tot zijn beste en dapperste soldaten, tot zijn trouwste dienaren.

Nimmer wilde hij hen vervolgen, ja, liet hun vrijelijk hun godsdienst uitoefenen en stond toe, dat dagelijks de H. Geheimen gevierd werden in het keizerlijk paleis. Als uitstekend Staatsman had hij gezien, dat de kleine minderheid der Christenen een groote macht vormde in zijn rijk en door de innerlijke kracht hunner overtuiging, welke voor geen foltering of dood week, steeds zoude aangroeien en toenemen.

Zijn zoon, Constantijn, trad in de voetstappen van zijn voortreffelijken vader. Echt Romein, als hij was, was hij tot in het diepst van zijn ziel overtuigd, dat de Goddelijke Voorzienigheid de wereld bestuurt. Bij al zijne daden raadpleegde hij de Godheid en bracht Haar dank na het welslagen zijner ondernemingen.

Daar de oude Romeinen immer de goden der overwonnen volkeren hadden overgenomen en ze aanstonds mede vereerden om hun toorn te ontgaan en hun zegen te mogen ontvangen, zoo nam Constantijn ook meermalen zijn toevlucht in zijn gebed en godsvereering tot den God der Cristenen.

Zoo ook nu, toen hij ten strijde trok tegen Maxentius.

Maar hij deed nog meer.

Zijn heidensche priesters hadden hem gezegd dat de goden hem niet gunstig gezind waren.

Welnu, hij wilde dan nog eens zien welke god het machtigste was, de God der Cristenen of die der Romeinen. Hij wist zeer goed, dat Maxentius een christenhater en vervolger was en dat hij derhalve ook vijandig stond tegenover den God der Christenen.

Daarom juist riep hij dien God aan, omdat de strijd tegen Maxentius ook een strijd was tegen den vijand van het Christendom.

Constantijn voelde zich de drager van een groote gedachte, de kampioen voor de eer van den eenen waren God, tegen het veelgodendom.

Hij kende Christus nog niet, maar erkende Hem reeds als een machtige Godheid.

Met ± 20.000 man trok hij op tegen den vijand, die over 190.000 manschappen beschikte; Constantijn moest lange marschen maken en vele ontberingen verduren om ten slotte slaags te raken met een veel sterkeren tegenstander, die zich schuil kon houden in de krachtig versterkte vestingen van Rome.

Maar niets weerhield hem hij, gevoelde zich aangedreven door de Godheid.

De slag bij de Milvische Brug.

„Toen de vijand hem nog aan den Rijn waande, stond hij reeds voor de poorten van Susa," zegt Prof. Dr. Schrijnen in zijn feestgeschrift. Weldra was de vesting genomen, het leger legde wonderen aan den dag van tucht en zelfbeheersching. Als in triomf trok men nu door de steden van Boven Italië. Verona moest zich aan den onstuimigen Imperator overgeven. Eindelijk, den 28sten October, werd de beslissende slag vlak onder de muren van Rome bij de Milvische brug geleverd. Om zijn groote troepenmacht spoediger met den vijand in aanraking te brengen, die over de Flaminische heirbaan aanrukte, had Maxentius naast de steenen brug in allerijl een schipbrug laten slaan. Door een zijwaartsche manoeuvre van zijn tegenstander werd echter de aktie van een groot deel zijner troepen verlamd. Toch vormden de strijdkrachten, die niet tusschen berg en Tiber beklemd stonden, nog een aanzienlijke overmacht; maar zelfs deze linkervleugel zou hem ten verderve strekken. De laatste gelederen toch stonden vlak bij den Tiber en moesten bij ieder terugwijken — hoe momentaan ook — noodzakelijker wijze in de rivier gedrongen worden.

Hoog te paard en getooid met de insigniën zijner keizerlijke waardigheid stortte zich Constantijn op de dichte vijandelijke drommen. Reeds de eerste botsing veroorzaakte bij de troepen van Maxentius een ontzettende verwarring. Wel streden de praetorianen voor hun keizer met den moed der vertwijfeling; maar te vergeefs. De groote menigte rende in dolle vaart naar de bruggen: de steenen hield het uit, maar de schipbrug bezweek onder den last. De rechtervleugel was nu volstrekt machteloos en had slechts de keuze tusschen overgave en volslagen vernieling. Onder de ongelukkigen, die met den dood worstelden in de golven van den Tiber, bevond zich ook Maxentius. Hij verloor kroon en leven, en met zijn kampioen eindigde de gewapende suprematie van het heidendom.

Te midden van het uitbundig gejuich der volksmenigte hield nu Constantijn als Christen-Imperator zijn triomfeerenden intocht binnen de stad."

Het Labarum.

Geheel de beschaafde wereld beschouwde deze overwinning als iets bovenmenschelijks. Binnen twee maanden lagen Rome en geheel Italië, de eilanden en Afrika als een gave des Hemels den overwinnaar voor de voeten.

Heidensche dichters en prozaschrijvers uit dien tijd geven uitdrukkelijk als hun overtuiging te kennen, dat Maxentius door de hoogste godheid verblind werd, terwijl zij haar dienaar Constantijn wijsheid, moed en kracht verleende. Na de Sibillynsche boeken geraadpleegd te hebben was Maxentius buiten Rome getrokken. En Constantijn? Onder eede heeft hij verklaard bij klaarlichten dag boven de zon een lichtbeeld in den vorm van een kruis te hebben gezien met het opschrift: „Hierdoor zult gij overwinnen." Den hierop volgenden nacht gelastte hem Christus naar dat hemelsch model een krijgsvaan (*labarum*) te laten vervaardigen en die als heilbrengend teeken in den slag mee te voeren.

Constantijn vervulde deze Goddelijke lastgeving, en deed nog meer. Hij plaatste het kruisteeken op den keizerlijken standaard, op zijn helm en op de schilden zijner soldaten.

Terstond na zijn zegepraal liet Constantijn te Rome een standbeeld oprichten, dat hem voorstelde met het heilbrengend teeken des kruises in de hand. Als inschrift liet hij uitbeitelen de veelzeggende woorden: „Door dit heilbrengend teeken, het echte erkenningsteeken der dapperheid, heb ik de stad van het juk des tyrannen bevrijd."

De Senaat en het Volk van Rome richtte in allerhaast een triomfboog op voor den overwinnaar met het volgende opschrift:

„Den Imperator en Caesar Flavius Constantinus, den Grooten, den Gelukkigen, den Verhevenen, hebben.

Senaat en Volk van Rome, *daar hij op ingeving der Godheid* door de verhevenheid zijns geestes met zijn leger zoowel op den Tyran als op diens partijgangers terzelfder tijd met rechtvaardig wapengeweld den staat gewroken heeft, dezen triomfboog gewijd."

De heidensche rhetor *Eumenius* noemde reeds in 313 deze overwinning *promissa divinitus victoria*" een door de Godheid beloofde zegepraal, en zegt, dat Keizer Constantijn in onmiddelijk verkeer met de Godheid is geweest.

Was het louter toeval, dat de triomfboog voor Constantijn werd opgericht op nog geen twintig Meter afstand van het Colosseum! Het bloed der Martelaren had daar bij stroomen gevloeid en was het vruchtbaar zaad geworden waaruit het Christendom opbloeide ten leven, krachtig en machtig werd en ten slotte het heidendom overwon.

Of de Senaat en het Volk van Rome begrepen, dat in den persoon van Constantijn het Christendom zijn zegevierenden intocht binnen Rome deed? Het lijden, de vervolging zouden nog een oogenblik woeden, maar het Colosseum zou in den vervolge daar staan, niet als martelplaats, maar als een reusachtig triumfteeken van den Christelijken heldenmoed, waardoor de wereld eindelijk was overwonnen.

De ware Oorzaak

van het Edict van Milaan was de eigene, vitale kracht des Christendoms. Langzamerhand had dit de Romeinsche maatschappij doordrongen en geheel gewijzigd.

Men riept niet meer: „De Christenen voor de leeuwen!" men had eerbied opgevat voor een godsdienst, die zulke karakters vormde. De deugden der eerste Christenen werden opgemerkt en bewonderd. Hun leven verschilden ook zoo veel van dat der heidenen! Men zag „hoezeer zij elkander liefhadden." Met hoeveel eerbied de kinderen hun ouders bejegenden. Hoe oprecht hun huwelijkstrouw was. Hoe rein hun zeden, hoe zuiver hun leven. De veroordeelen en lasterpraatjes vielen langzamerhand weg.

De verheven beginselen der Christelijke zedeleer drongen door tot de meest intellectueelen der Romeinen en werden door hen onderling besproken.

Voeg daar nog bij, dat ten tijde van algemeene rampen de Christenen op den voorgrond traden en heldendaden van naastenliefde verrichtten. Zoo geschiedde gedurende de pest van 252 tot 254. De heidenen vluchtten onmiddelijk elk gevaar.

De vader verliet zijn kinderen en liet de arme zieken hulpeloos achter. De echtgenooten schuwden elkander en vermeerderde de smarten van den aangetaste door een dwaze vrees voor besmetting, welke alle verzorging en verpleging onmogelijk maakte. Onbegraven en onbeweend lagen de lijken op straten en pleinen. Een ieder was slechts op zelfbehoud bedacht, en wie kon, trachtte zijn leven te redden door de vlucht.

Maar juist in zulke tijden ontplooide zich de Christelijke naastenliefde in haar weelderigste pracht.

Dan vergaderde een Cyprianus de Christengemeente en sprak haar over de deugd van barmhartigheid: in zulke tijden wilde de Heer zich slechts overtuigen „of de gezonden de zieken wilde helpen, of de ledematen eener zelfde familie elkander liefdevol dienstbetoon wilden bewijzen, of de meesters medelijden voelden met hun slaven".

Terstond werd krachtdadige hulp verleend naar stand en vermogen; en wie uit armoede niet kon betalen verrichtte persoonlijke diensten, waardevoller dan goud.

Een zelfde tooneel kon de volksmenigte bewonderen, toen Alexandrië in 259 door de pest werd bezocht.

Wij lezen bij Eusebius, hoevelen, die het lichaam hunner Christenbroeders in hun armen of in hun schoot namen, hun oogen en mond toedrukten en ze met alle zorg begroeven, hen weldra in den dood volgden. „De besten onder de broeders", schrijft de bisschop Dionysius, „priesters, diakens en uitstekende leeken, eindigden aldus hun leven. Hun dood geleek om hun heldhaftige getuigenis van naastenliefde en geloof op een martelaarsschap".

En niet slechts de Christenen gold zulk een liefdebetoon, ook andersdenkenden waren evengoed het voorwerp van hun mededoogen en vroomheidszin.

Is het wonder, dat ook niet geloovige geschiedschrijvers eerlijk erkennen, dat de eerste Christenen een diepen indruk maakten op hun omgeving.

Hoe fel ook vervolgd, hoe gruw

zaam gemarteld, hoe diep veracht, zij vergaven altijd hun vijanden en zonnen nimmer op wraak, al waren ze ook bij een of andere gelegenheid de sterksten en talrijksten. In zwakte sterk, overwonnen ze door te lijden met geduld en met liefde.

Begrepen werd de verheven leer der Christenen niet, het bleef „den heidenen een dwaasheid." Maar men zag en ondervond er toch de Goddelijke kracht en invloed van op het leven van menschen, Romeinen zooals zij, oorspronkelijk levend zooals zij, maar thans krachtens hun leer geheel van levenswijze veranderd.

Men stelle zich toch niet de eerste Christenen voor uitsluitend levend in de catacomben. Neen, zij leefden niet onder den grond, maar wel degelijk boven den grond.

Er waren Christenen aan het Hof des Keizers, de hoogste staatsambten werden ook door Christenen bekleed. De voorname, oud-patricische familiën telden Christenen onder hunne leden, terwijl groote massa's van de lagere bevolking en der slaven tot het Christendom behoorden.

De Christenen leefden overal verspreid, in de stad en op het land. De catacomben waren allereerst begraafplaatsen en dienden slechts tot schuiloorden ten tijde der vervolging. Reeds in de tweede eeuw had het begrafenisgilde der Christenen rechtspersoonlijkheid en vierde openlijk in of boven de catacomben hunne feesten der martelaren.

Het Christendom was doorgedrongen tot alle standen en rangen der maatschappij. Het oud-heidensch begrip, dat de Christenen „staatsgevaarlijk" waren, omdat ze de goden der Romeinen niet aanbaden, noch den persoon des Keizers goddelijke eere wilden geven, had uitgediend. Onbewust en ongemerkt had het Christendom zich een plaats veroverd in de Romeinsche maatschappij. Het werd tijd, dat die plaats wettelijk werd erkend en rechtens toegewezen. Dat deed het Edict van Milaan. Het maakte een einde aan het exclusieve karakter van het heidendom en erkende het Christendom als godsdienst en geloofsovertuiging.

De Gevolgen.

Onuitsprekelijk was de indruk, dien het edict van Milaan maakte op de gemoederen der Christenen. Uit de omstreeks 1600 bisdommen der Kerk verhief zich een machtige vreugdekreet en weerklonk door het gansche rijk. Niet alleen tot de kerkelijke, maar ook tot de burgerlijke vrijheid werd het Christendom herboren.

Het was vrij en kon zich ontplooien in al zijn kracht en pracht, in volle heerlijkheid.

Meer heeft de Kerk niet noodig. Als men haar slechts vrij laat, zal haar inwendige kracht zich van zelve mededeelen aan de geheele maatschappij. In het begin der vierde eeuw nog verre in de minderheid werd de Christelijke godsdienst op het einde van diezelfde eeuw reeds beleden door de overgroote meerderheid. De Romeinsche Keizers waren Christenen, de overwonnen volken werden Christenen, het Christendom had zich verspreid over de geheele wereld. De menschelijke beschaving ging uit van het Christendom.

Ook vóór de officieele erkenning door het Edict van Milaan had de christelijke idee reeds veel gewijzigd in de Romeinsche wetgeving, maar toen het Christendom vrijelijk zijn invloed kon laten gelden werd het aanschijn der aarde vernieuwd en de wereld gekerstend.

De Zondag werd een door de wet erkende rustdag; de groote christelijke feesten, Kerstmis en Paschen, golden als tijdstippen van openbare verlofdagen; de tooneelvertooning werd verboden op den dag der Verrijzenis, en, ter wille van de heiligheid van de Vasten, werden alle lijfstraffelijke rechtzaken opgeschort gedurende den tijd, *dat de geloovigen in afwachting waren van de zuivering hunner zielen.* Eene nieuwe richting teekende zich af in de maatregelen op zedelijk gebied; de wet werd menschelijker en toonde meer eerbied voor de rechten der bijzondere personen. Bijwijlen zelfs, gelijk wij zoo even zagen, om goed den invloed te doen uitschijnen waaraan zij gehoorzaamde, bezigde zij christelijke uitdrukkingen, welke men met verwondering ontmoet in de taal van Papinius.

Keizer Constantijn stichtte een nieuwe christelijke keizerstad.

Bijzantium werd Constantinopel, Rome bleef voorbehouden de hoofdstad te worden der gansche Christenheid, de stad der Pausen.

Zestien eeuwen zijn sinds verloopen. Het Christendom zet zegepralend zijn tocht over de aarde voort. Fel bestreden, valsch aangevallen, bedriegelijk gesteund, werd het nooit ten val gebracht, maar kwam telkens zegevierend uit den strijd te voorschijn.

Het Christendom is een Goddelijke Stichting en heeft getoond dit te zijn door zijn krachtigen levensduur van eeuwen, alle vervolgingen ten spijt.

De Katholieke wereld viert derhalve met recht het zestiende eeuwfeest der uitvaardiging van het edict van Milaan.

In onze Missie van Curaçao wordt dit feest in alle kerken gevierd op morgen, den dag der Kruisverheffing, der Verheerlijking van het Kruis.

Sla uw blikken over de gansche aarde en ziet, of het Kruis niet overal verheerlijkt wordt! Het prijkt op de kronen van koningen en keizers, het siert als eeremetaal de borst van de meest verdienstelijke burgers. Om iemand te eeren kent de wereld geen beter teeken dan het eereteeken des Kruises.

Het Kruis heeft de wereld overwonnen.

Christus overwint, Christus regeert, Christus heerscht.!

BOVENWINDSCHE STEMMEN.

Saba, 31 Augustus, 1913.

Om iedere maand een staat te geven van de sloepen, schoeners, drie- en viermasters, die ons eiland aandoen, is van alle belang ontbloot.

Nochthans is het wel een wetenswaardigheid, dat hun getal niet onbeduidend is. Iedere maand komen hier meerdere schepen aan, onder Hollandsche of vreemde vlag varend, met Sabaneezen bemand, die hetzij geankerd, hetzij op stroom een tijdje op onze reê toeven. Waarom dan wel zulk een drukke „call at Saba ?"

Niet voor passagiersvervoer, voor handel of ander winstgevend oogmerk, bij velen uitsluitend en alleen om de bemanning gelegenheid te geven een paar uurtjes in den huiselijken kring door te brengen.

„Een goed Sabacaptain, zeide eens een gezagvoerder, kan niet door de Caraïbische wateren zeilen zonder Saba aan te doen".

Het moge dan maar voor een halven dag of iets langer wezen, de omweg en moeiten kunnen nog al groot zijn, het doet er niet toe, dat alles weegt hoog op tegen de zoete pooze van rust en ontspanning, die den moed en levenslust er in houdt.

Natuurlijk zijn al de eigenaars of de maatschappijen dier schepen van dat gesmokkeld snoepreisje niet op de hoogte, ja zelfs is het verschillende kapiteins door hun chefs speciaal verboden onder Saba te ankeren, daar bij eventueele schipbreuk, na op de reis te Saba geankerd te hebben, de verzekeringsmaatschappij de geleden schade weigert uit te betalen. Wel een bewijs hoe men in die kringen bekend is met onzen treurigen haventoestand!

Vandaar dan ook, dat het journaal van verschillende zeilschepen die hier 'n paar dagen vertoefd hebben, en dat oponthoud willen verantwoorden, een gelijk aantal etmalen „calm weather" aangeeft.

Hetgeen natuurlijk waarheid is.! Waar toch is het wêer kalmer dan in een gezellige huiskamer met vrouw en kinderen!?

De komst dier schepen brengt altijd wat leven in de brouwerij. Familieleden en vrienden komen vroolijk naar boven, het laatste nieuws uit verre en naburige landen wordt rondverteld. etc. etc. Vooral is het aangenaam als er onverwacht eens een schoener, direct of langs een omweg van Curaçao komt, die de nieuwste snufjes van het hoofdeiland meebrengt. Jammer dat er nooit een extra-mail aan boord is. Waarschijnlijk zegt het journaal dier schoeners op den dag van verblijf alhier eveneens: „calm weather" zoodat de Curaçaosche postauthoriteiten, onbekend met de bestemming van het vaartuig, geen mail konden opmaken. Wel jammer, want zoo'n extra-mail in de maand zou voor ons een extra boutje beteekenen.

Ik zeg: *voor ons* d.i. enkelen onder ons, eenmansgangers, die heet zijn op de mail van Curaçao en Moederland en niets of zeer weinig te wachten hebben van DE mail.

DE mail, beteekent hier de Amekaansche mail, omdat die van het grootste belang is voor de bevolking.

Want niet alleen brengt die mail voor bijna ieder huisgezin nieuws aan van vaders en echtgenooten, zoons en broers, die in Amerika varen of werken, maar vooral ook brengt ze de dollar op het eiland. Het is bijna ongeloofelijk, hoeveel geld iedere 14 dagen met die mail medekomt.

Niet meegeteld de brieven die onaangeteekend, geld of cheques inhouden, komen er gemiddeld 30 of meer aangeteekende stukken met geldwaarde — enkele weken geleden 42 zelfs, waarvan sommigen van 25 tot 40 dollars inhouden.

En dat alles geld, dat in Amerika op schepen of in handelshuizen verdiend wordt, of wel de betaling is van „Spanisch work" van hier ten verkoop opgezonden.

Men kan dan ook gerust zeggen, dat een groot deel der bevolking leeft en teert op die mail.

Want het eiland zelf levert niet veel op, het werk is er schaars, handwerk vindt geen goed betalende afnemers, zoodat bijna alle mannen naar Amerika trekken, het land van melk en honing, om daar in hun onderhoud en dat hunner families te voorzien.

Om een klein begrip te geven van het groot getal van uithuizigen, moet men weten, dat van de Katholieken alleen — van de andere gezindten is 't mij niet juist bekend, doch het moet naar evenredigheid hetzelfde aantal bedragen — er 195 personen in het buitenland werkzaam zijn.

Een ontzaggelijk getal op de ± 900 Katholieken.

En dit vooral is zoo mooi van den Sabanees, die naar Amerika gaat, dat hij dit niet doet uit zucht naar avonturen of vrijheid, noch dat hij zich zelven, hoopen goud of een goed leventje zoekt neen! hij gaat om te werken voor zijne familie, die hij van daaruit onderhoudt.

Enkelen natuurlijk uitgezonderd, kan men gerust zeggen, dat over het algemeen allen een groot deel hunner verdiensten huiswaarts sturen. Men leeft in Amerika zeer zuinig, profiteert er niet van allerlei soort van genoegens en ontspanningen maar spaart zijn hard verdiend geld op, om later op zijn geboortegrond een net huisje te bouwen, zijn verzekering te betalen, noodig reisgeld in voorraad te hebben, en de rest grootendeels te kunnen sturen naar zijn dierbaren.

Onbekommerd leven hier de echtgenooten met hun kinderen dan ook voort, menige oude dag wordt onbezorgd gesleten. Want men weet het, de bron blijft stroomen, iedere mail brengt vast en zeker middelen, om fatsoenlijk te kunnen leven.

Tot slot een argument voor het gewicht dier mail uit het enthusiasme en groote begeerigheid waarmee de Amerikaansche mail ontvangen wordt.

Nauwelijks is het „American-mail over" met keelbazuin uitgeschetterd, of van alle kanten stroomt het in de Windwarside naar het postkantoortje. Geen loopen maar vliegen er heen. Oud en jong schaart zich om het raam van den postbeambte, vol attentie op de namen die afgelezen worden, en popelend van verlangen het zijne te krijgen.

Overblijde gezichten bij het hooren van zijn naam met beide handen wordt de aangeteekende brief na voldoening der formaliteiten aangegrepen, want bij ondervinding weet men: het is geen dun gestopte worst die daar ontvangen wordt. Zenuwachtig openen, er in blikken, dankbaar geheimzinnig wegmoffelen. En zoo gaat het voort bij iederen brief opnieuw, totdat alle adressen zijn afgelezen en ieder het zijne heeft. En daarna gelukkig en voldaan snelt een deel naar huis, onvoldaan en teleurgesteld druipt een ander deel af.

Een volgende keer over een andere bron van inkomsten voor het Sabaneesche volk, het z. g. Spanish work."

Saba, 3 September 1913.

Een vreeselijke gebeurtenis heeft hier dezen morgen plaats gegrepen doordat eene jonge ongehuwde vrouw haar pasgeboren kind gedood heeft. Met een stuk mes heeft zij het den hals afgesneden en aan den neus verwond.

Dokter en justitie waren spoedig ter plaatse in de Windwardside, en een voorloopig verhoor werd afgenomen, waarin de moeder bekende zelf, zonder hulp van anderen, den misdaad gepleegd te hebben. In den namiddag werd door dokter Samson in tegenwoordigheid van de rechterlijke macht de lijkschouw verricht.

Nadere bijzonderheden ontbreken nog

Marigot 1 September 1913.

Wanneer onze baai bezocht wordt door steamers dan is dat gewoonlijk met een buitengewoon doel.

Verleden maand kwam de „Maria Galante" binnen vallen, een klein stoombootje van de „Compagnie Transatlantique", met het speciale doel de diepte van de baai op te nemen. Jarenlang was reeds door Guadeloupe aan Marigot en St. Barthelemy een stoomverbinding beloofd; doch het bleef bij beloften. Nu echter schijnt 't ernst te worden, zoo mogen we ten minste concludeeren uit 't feit, dat de Compagnie een stoomboot heeft uit gezonden voor bovengemeld doel.

Uit een officieel schrijven mocht ik vernemen, dat de Compagnie twee grootere steamers in de vaart zal brengen met zulk een snelheid, dat behalve het gewone vaarplan ook Marigot en St. Barthelemy zal kunnen worden aangedaan.

Met eenige zekerheid mogen we dus verwachten, dat de beloften vervuld zullen worden.

Eenige weken later kregen we wederom bezoek van 'n steamer; ditmaal om den gouverneur van Guadeloupe met zijn gevolg hier te landen.

Het bezoek droeg geen officieel karakter, aangezien de gouverneur op zijn rondreis was om de recruten aan te werven voor den driejarigen dienst.

Ofschoon het bezoek slechts twee dagen geduurd heeft, heeft de gouverneur heel wat afgewerkt.

Den eersten dag werd in beslag genomen door de recruteering, en 's anderendaags werd een bezoek gebracht aan Philipsburg.

Door den gezaghebber met het corps ambtenaren en eenige notabelen werd de fransche gouverneur ten gouvernementshuize ontvangen. Na wederzijdsche kennismaking en een oogenblik uitrusten, werden de gouvernementsgebouwen bezichtigd. Daarna verzocht de gouverneur een speciaal onderhoud met den gezaghebber en den directeur der posterijen.

Het resultaat van dat onderhoud is, dat we een geregelden postdienst hebben gekregen tusschen Marigot en Philipsburg.

Vroeger konden in Marigot alleen brieven gepost worden, bestemd voor de fransche mail, en moesten brieven voor Philipsburg zelf, Saba, Statius en St. Kitts op het postkantoor te Philipsburg worden bezorgd; hetgeen een groote moeite was.

Thans zal eens per week door een gendarme de brieven van Marigot naar Philipsburg worden gebracht en vice versa; terwijl ook Philipsburg eens per week een vertrouwd persoon zendt met hetzelfde doel. — Ongetwijfeld een groot gemak voor de bewoners van 't Fransche zoowel als van 't Hollandsche gedeelte van St. Martin.

Bovendien ligt 't in het plan van den Gouverneur een station voor draadlooze telegraphie te plaatsen in Marigot en op St Barthelemy.

De beloften zijn schoon, en we hopen dat niet lang getoefd wordt, voor er tot de werkelijkheid wordt overgegaan.

St. Martijnsche „Flikjes en Flokjes.

Sedert het feest van onzen EdAchtb. Gezaghebber op 1 Juni bleef het kalm en stil op St. Martin tot 31 Augustus. Waarmee ik maar zeggen wil, dat het Emancipatie-feest schitterde door afwezigheid. Twee vlaggen en de scholen een dag vrijaf, dat was alles, alles!

Geen wonder dus, dat men met blijdschap uitzag naar het nationale feest op 31 Augustus.

Dit jaar was koninginnedag merkwaardig onder de velen die gevierd zijn. Men zegt wel eens "Les extremes se touchent" maar zóó is het geweest op 31 Aug — 1 September 1913.

Plechtig begonnen, zijn de feesten banaal geëindigd. Wijl het Zondag was, werd gelijk elders het feest opstraat uitgesteld tot Maandag. Een zeker iemand — die het weten kan — zeide mij, dat zulks geschiedde op verlangen van de koningin zelve, die liever den Zondag gewijd zag aan godsdienstige belangen. — Gelukkig het land dat zulk een koningin bezit!

De Gezaghebber wilde aan het feest een meer godsdienstig karakter geven, vandaar dat Z.Ed.Acht. ook onze Katholieke Kerk bezocht en er dit jaar behalve het „Te Deum" ook door den Pastoor een woord werd gesproken tot lof van Hare Majesteit, de koningin van vrede, de getrouwe echtgenoote, de voorbeeldige moeder, de zegen van haar onderdanen zoowel in Nederland als in de Koloniën, die ten slotte is eene Christelijke vorstin! Moge het woord van den Pastoor iets bijgedragen hebben tot verhooging van het Nationaal gevoel bij velen in St. Martin!

Des anderen daags viel om 6 uur het schot, de vlaggen werden geheschen en het feest begon gelijk alle andere jaren.

Maar een schoone morgen wordt wel eens gevolgd door een donderavond en hier op St. Martin kan men zoo overwacht in ééns een aardbeving voelen, die je bang maakt zonder nu juist veel schade aan te richten.

Zoo iets gebeurde ook hier met Koninginnedag 1 September.

Het feest was in vollen gang en desnamiddags ging het volk een eind weegs buiten de stad om de paarden-wedren bij te wonen. Niets voorspelde, dat er iets zou gebeuren dat aan alle feestelijkheid een eind zou maken.

Edoch, een aardbeving ontstond— niet een ondergrondsche, maar eene die wel meer plaats grijpt, als vele menschen te zamen komen, waaronder eenigen, die ietwat verhit zijn door drank en allen door de zonnestralen.

Natuurlijk werd er door den een of ander een weddenschap aangegaan en iets ingezet dat het paard van „Mijnheer die en die" het zou winnen.

Natuurlijk ontstond er ruzie toen de verliezer niet wilde betalen; wat minder natuurlijk is — en minder pleit voor den persoon in kwestie — werd er geschoten. Natuurlijk is het weer, dat de politie-macht werd ingeroepen daar ter plaatse, waarna een soort van gevecht ontstond dat eindigde met bloed vergieten. En nu stel je voor wat het effect was! Bloed zien vloeien ten gevolge van een sabelhouw door de politie toegebracht aan een burger, zulks gebeurende te midden van eene menigte, die toch al los en-dol is door drank, of heen en weer sjouwen in een tropische St. Martin-zon, te midden van een menigte die ook al niet politie-gezind is van wege de controle op smokkelen, stel je daarbij voor de honderden berichten over den toestand van den gewonde: „Hij moet dood, hij is al dood (overdrijvingen in de zooveelste macht). Weet daarbij, dat de gewonde een burger uit het Fransche grondgebied is en de toeschouwers veelal menschen zijn van heel gewoon komaf, — Stel je dat alles voor, dan begrijp je, dat die menigte in woede ontstoken, ietwat gelijken gaat op een bende" suffragetten", die doen denken aan losgelaten tijgers eerder dan aan redelijke menschen.

Wat je bij zulke gelegenheden te hooren krijg is meer dan ergerlijk.

Natuurlijkt werd alle feest stop-gezet en kreeg de politie meer dan genoeg te doen met het temmen van die ontembaren. Uren na het feit nog stonden er nog te ruziëen en te dreigen. Ja zelfs den volgenden morgen kwamen zij terug met messen en stokken gewapend, dreigend dit en dat te doen, zoodat de politie er met alle macht een eind aan moest maken. En den geheelen dag nog waren zij er op gewapend, vooral tegen den avond om te voorkomen dat men nog eens zou terugkeeren met booze plannen en bedoelingen.

Zoo heeft deze koninginnedag van het jaar 1913 een licht — maar ook een schaduwzijde gehad.

En zou men nu dien overgang willen analyseeren, dan moet men tot de conclussie komen, dat de groote bederver van onzen koninginne-dag is geweest: de *drank.*

Hierbij moge niet ontbreken een woord van dank voor het moedig optreden van onzen Officier van Justitie, die zeer zeker tot heil van het algemeen vele gevaren onverschrokken getrotseerd heeft. Een woord van dank tevens aan den Edelachtbaren Heer „Maire" van het Fransche Gedeelte van St. Martin.

Ten slotte, om niemand te vergeten, een woord van dank aan de vele goedgezinden, die kalmeerden wat furieus was, en ook het hunne hebben bijgedragen tot de weergekeerde rust.

Moge St. Martin van verdere opstootjes bevrijd blijven!

Ingezonden stukken.

WelEerwaarde Heer Redacteur.

Onder de rubriek „Berichten uit de Kolonie" voorkomend in Uw geacht blad van 16 Aug, 1913 las ik een verslag van het zilveren Priesterfeest van den WelEerw. Pater St. v. d. Pavert.

Naar aanleiding van de laatste regels. „Wij...... hopen, dat zijn groote kracht, welke hij geheel en al opoffert voor de godsdienstige en maatschappelijke vorming der Curaçaosche Jongelingschap nog lang voor onze Missie gespaard blijve" zou ik gaarne de volgende opmerking maken.

Hoe goed ook bedoeld, maar mijne meening is dit minder juist. Pater v. d. Pavert heeft *méér* gedaan dan dat; *méér* gedaan dan alléén zorgen voor de Curaçaosche Jongelingschap, zijn groote kracht heeft hij niet *geheel en al* opgeofferd voor de jeugd.

En nu bedoel ik niet te wijzen op zijn vele bouwwerken in de kolonie, want eenieder kent Pater v. d. Pavert als architect, maar ik meen zijn *werken* als oprichter van een R. K. Bibliotheek en *dat* is nog niet algemeen genoeg bekend. Toch is dit een werk geweest, niet alleen voor de jongelingschap, niet alleen voor de Katholieken, maar voor allen, voor alle inwoners van Curaçao, zoowel Katholieken als niet Katholieken, zoovoor méér als minder gegoeden.

In de „La Cruz" van 13 Augustus 1913 lees ik van de „Coöperatieve Vereeniging en Nijverheid" „koe awor caba ta doena un trabao honrado na mas koe 40 hende" maar van de door Hem opgerichte bibliotheek wordt geen melding gemaakt, en toch heeft Pater v. d. Pavert daardoor nut gesticht niet alléén voor 40, maar, zoo gij wilt, voor 100 maal 40 personen; het hangt er maar vanaf of men van die Bibliotheek gebruik maken wil.

Is nu mijn bedoeling den priesterjubilaris nog een maand na datum „in de hoogte te steeken" zooals men dat noemt?

Neen, de man zou het zelf niet verlangen.

Het is hier niet om den persoon te doen maar wel om zijn werk, om de meerdere bekendmaking van de R. K. Bibliotheek, dat zal voeren tot nog meerder gebruik er van.

Op Curaçao wordt, zegt men wel eens, *véél* gelezen.

Welnu, waar veel gelezen wordt is gevaar dat er ook minder goede boeken gelezen worden, ook slechte boeken. Slechte boeken maken slechte zeden, slechte menschen en een slechte maatschappij volgens de wet van oorzaak en gevolg.

Nu is het groote remedie ter genezing van iemand die lijdt aan een lees-manie; *niet* het *verbieden* van lezen, maar het verschaffen van goe de lectuur.

Inderdaad, de R K. Bibliotheek is een sociaal werk bij uitnemendheid. Dit wordt door *velen* begrepen, maar nog niet door *allen*. Goede boeken houden den mensch af van het kwaad.

Waarom?

Omdat goede boeken het kwaad niet leeren. En het beste middel om geen kwaad te doen, is het niet te kennen.

Wij leven in een verlichten tijd, in een tijd dat domheid nu juist geen aanbeveling is. Maar toch, ook van dezen tijd geldt de waarheid van het spreekwoord, „Zalig de dommen" d. w. z. gelukkig zij die „dom" zijn in het *kwaad*.

Slechte lectuur maakt vroeg rijp, maar ook vroeg rot.

En de Engelsche schrijver Pope zegt zeër terecht het volgende. „If ignorance is a bliss, 't is folly to be wise". Inderdaad, daar bestaat een „onwetendheid" die een zegen is. Als kinderen reeds zoo „*wijs*" zijn in hun jeugd is het een slecht teeken.

Om die verkeerde wijsheid nu te voorkomen bestaat er thans een R K. Bibliotheek die tot doel heeft het nuttige met het aangename te verbinden *zonder gevaar*. Van deze bibliotheek kan gezegd worden, dat ieder kan krijgen wat hij verlangt. Alleen één uitzondering, dat iemand te *veel* wil, of wel dat hij *kwaad* wil.

Dat allen dus die gaarne lezen, ofwel romans, of geschiedenis of wel meer wetenschappelijke werken, dat zij zich abonneeren op de leesbibliotheek van de Reunion San Hosé !!! Fransch, Engelsch, Spaansch, Hollandsch, Papiamentsch !!!

De prijs is laag. Slechts 50 centen in de drie maanden.

Dat deze correspondentie niet eerder verschenen is, ligt niet aan den schrijver, maar aan onze jammerlijk trage verbinding met Curaçao. De zaak is er echter niet minder actueel om.

U, geachte Redacteur, dankend voor de plaatsruimte

Uw dw. dr.

P. fr. AMBROSIUS KUYPERS.

St. Martin, Aug. 1913.

Berichten uit de Kolonie.

Kerkelijke Berichten.

De ziekte van den Zeereerw. Pater BURGERS heeft een zeer snel verloop. In de laatste weken is de Pastoor sterk achteruitgegaan. Zijn toestand is hopeloos; ieder oogenblik kan men het ergste vreezen.

Mgr. A. Nouel.

Aartbisschop van Sto. Domingo is 4 Sept. aldaar uit Europa teruggekeerd.

Onderwijs.

Onze Curaçaosche jongens maken een goed figuur in Nederland. Het R.K. Bijz. Onderwijs schijnt op Curaçao toch niet zoo slecht te wezen, als sommigen wilden doen gelooven. De leerlingen onzer scholen toonen geregeld bij examens in Nederland zeer goed onderlegd te zijn.

Nu bereikt ons het bericht, dat de Jongeheeren GERARDO en DELFINUS V. D. VEEN ZEPPENFELDT met goed gevolg het overgangsexamen hebben gemaakt respectievelijk voor 4e en 3e klas van de H. B. S. te Nijmegen, en dat de Heer JAN SPROCKEL Zaterdag ll. geslaagd is voor de Hoofdacte als Onderwijzer.

Onze gelukwenschen aan Ouders en Studenten!

Hr Ms Zeeland

is eerst Maandag via Bonaire naar Trinidad vertrokken en wordt 3 Oct. hier terugverwacht om na een kortstondig verblijf alhier voor een paar maanden naar Suriname te vertrekken.

Jan van Nassau.

De Cur. Handel Maatschappij liet bekend maken, dat dit schip brand aan boord heeft gehad en 5 Sept. ll. Ponta Delgada van de Azoren moest binnenloopen. De averij aan de lading is nogal ernstig. 8 Sept. kon het schip zijn reis weder voortzetten naar Paramaribo en Curaçao.

Verhooging van traktementen.

Over het voorstel van het Bestuur om de traktementen van sommige ambtenaren te verhoogen zegt de Koloniale Raad in zijn Voorloopig Verslag:

Vele leden waren van oordeel, dat inderdaad de levenseischen in de kolonie in de laatste jaren zooveel zwaarder zijn geworden, dat de traktementen van verscheide ambtenaren te laag moeten worden geacht. In zooverre juichte men het ontwerp toe. Intusschen merkte men op, dat het voorgestelde ontwerp in deze niet geeft, wat de toelichting doet verwachten, daar geene verbetering van de grondsalarissen, maar slechts periodieke verhoogingen in uitzicht worden gesteld, terwijl juist in de eerste jaren van hunnen dienst, voor terugbetaling van renteloos voorschot en anderszins, aan de ambtenaren de zwaarste financiëele eischen gesteld worden. Gaarne zou men dan ook zien, dat alsnog de verbetering der minima overwogen werd.

Anderen waren van oordeel, dat de meeste der ambtenaren, waaromtrent het ontwerp gaat, voldoende betaald worden, wanneer men hen vergelijkt met personen in particuliere betrekkingen.

Enkelen merkten daarbij op, dat aanneming van dit ontwerp de eerste stap zou zijn in de richting van algemeene traktementsverhooging, die trouwens reeds bij de behandeling van de begrooting voor het dienstjaar 1914 door den gedelegeerde van het bestuur in uitzicht is gesteld. Men vreesde, dat dat ten slotte zou moeten leiden tot verzwaring van den belastingdruk.

Algemeen was men van oordeel, dat de leden van het Hof van Justitie, die eene kostbare opleiding hebben genoten, daarvoor een equivalent moeten hebben, wat eene verhooging van hunne traktementen noodig maakt. Temeer achtte men die verhooging billijk, daar hunne promotiekansen zeer beperkt zijn.

Vele leden waren van oordeel, dat ook de President van het Hof van Justitie, de Griffier bij dat Hof, de Advocaat-Generaal, de Kantonrechter, de Griffier bij het Kantongerecht, en de Gouvernements-Secretaris aanspraak mogen maken op eene billijke verhooging

Eenige leden vonden, dat dit ook gold voor den Procureur-Generaal, terwijl anderen het traktement van dezen ambtenaar voldoende achtten. Men wees er op, dat in Holland bij alle rechterlijke colleges het traktement van het hoofd van het parket gelijk is aan dat van den Voorzitter van het college.

Vele leden waren van oordeel, dat de Administrateur van financiën, met zijn f 1000.— als Directeur van de Gouvernements Bank, en de Directeur van Openbare werken een voldoende traktement hebben, zoodat er te hunnen aanzien geene aanleiding bestaat voor verhooging.

Er werd er aan herinnerd, dat toen vier jaren geleden voor den Administrateur van financiën eene verhooging van f 500, — was voorgesteld, de Koloniale Raad dit bijna eenstemmig heeft verworpen.

Er waren er enkele leden, die ook voor den Administrateur van financiën en den Directeur van Openbare werken traktementsverhooging noodig achtten.

Gevraagd werd in hoeverre het voteeren van de voorgestelde bedragen iets in zich sluit omtrent toekomstige periodieke verhoogingen. Er waren er namelijk leden, die zeer wel konden meêgaan met het voorgestelde ontwerp, zij het misschien niet in alle onderdeelen, als éene traktementsverhooging in eens, maar zich daarbij niet wilden binden aan de Memorie van toelichting, volgens welke thans de eerste van eene reeks periodieke verhoogingen wordt aangevraagd.

Volgens de voorgestelde regeling, merkte een lid op, zullen de leden van het Hof van Justitie, die na negen jaren dienst f 5000, — zullen verdienen, wanneer zij daarna Voorzitter worden, datzelfde traktement nog drie jaren blijven behouden. Ditzelfde zou het geval zijn bij eene benoeming van den Voorzitter tot Procureur-Generaal. Dit werd een misstand geacht, waarin nog voorzien zou moeten worden.

Gevraagd werd waarom bij het onderhavige voorstel zou moeten worden afgeweken van het beginsel, ook in de kolonie toegepast, dat bij invoering van periodieke traktementsverhoogingen, een vol aantal dienstjaren in eene functie meetelt bij berekening van het aantal verhoogingen, waarop men aanspraak maakt.

Havenrechten.

Enkele leden verklaarden in principe tegen het heffen van havenrechten te zijn. Vooral de schepen, die geene aanmerkelijke voordeelen hier komen halen, zullen daardoor worden afgeschrikt.

Zeer vele leden vonden het voorstel tot heffing van een havenrecht voorbarig, nu nog niet met zekerheid valt vast te stellen hoe groot het bedrag is, dat aan de verbetering der haven zal worden besteed. Waar nu berekend is een zeker percentage van de genaamde kosten, vreesde men, dat, wanneer dat bedrag overschreden werd, ook hooger havenrecht zou worden gegeven. Dit zou men zeer betreuren.

In dit verband werd gevraagd, hoe het eigenlijk staat met de onder handen zijnde werken en men was van oordeel, dat de werkzaamheden abnormaal lang duren. Al geschiedt alles onder water, toch lekt er genoeg van uit om tot de onderstelling te komen dat het minder vlot gaat dan gewenscht en verwacht is. Bovendien werd de wensch uitgesproken, alsnog in de plannen op te nemen eene betere kustverlichting op Curaçao, Aruba en Bonaire.

Sommige leden meenden, dat het beter was op een andere wijze eene compensatie te vinden voor de gelden, besteed aan de havenverbetering. Zonder juist te verklaren, dat dit het beste systeem is, wees men op het op Trinidad bestaande stelsel, waar een zeker recht geheven wordt van in- en uitgaande lading.

Opgemerkt werd, dat de schepen, die reeds nu de haven bezoeken, in niet één opzicht profiteeren van de voorgenomen verbetering van de haven; terwijl de in Memorie van toelichting opgenomen berekening duidelijk maakt, dat juist van hen het leeuwendeel der te verwachten opbrengst gevergd zal worden.

Eén lid was van oordeel, dat het voorgestelde recht zoo gering is, dat hij zich niet voorstellen kon, dat eenige reederij daarom hare schepen niet naar deze haven zou zenden.

De havenwerken van Callao.

De heer R. A. van Sandick schrijft in „De Ingenieur":

Wij vernamen, dat prof Krans c. i., te 's Gravenhage, door de Peruaansche regeering werd uitgenoodigd een persoonlijk onderzoek in te stellen en een ontwerp te leveren ter zake van bepaalde verbeteringswerken in Callao, de haven van de hoofdplaats Lima. Thans verheugt het ons te kunnen mededeelen, dat hij aan die uitnoodiging gevolg zal geven. Hierdoor toch schijnt aan Nederlandsche technici en industrieelen een „fair chance" te worden geboden om onder gunstige auspiciën voet te krijgen in een land, waarmede onzerzijds tot dusver nog bijna geen relaties werden aangeknoopt en dat, misschien meer dan eenig ander, tot het ontsluiten van zijn onmetelijke hulpbronnen, den gunstigen invloed zal ondervinden van de opening van het Panamakanaal.

„De gepensioneerd kapitein ter zee H. T. Hoven en de civiel ingenieur J. Goedhart zullen, ter zake van dezelfde opdracht, nog in de loopende maand naar Callao vertrekken, ten einde een aanvang te maken met het in kaart brengen van de kuststrook, het doen van peilingen en boringen en het waarnemen van getijden en stroomen. Hierdoor zal de arbeid reeds voor een aanzienlijk deel kunnen zijn voorbereid op het tijdstip, wanneer dr. Krans, vergezeld van den civiel ingenieur C. Tellegen, zich in het begin van November ter plaatse denkt te ontschepen. Zijn buitenlansch verblijf zal aldus tot een minimum kunnen beperkt worden.

De Peruaansche regeering heeft, volgens *Fairplay* het plan om de havenwerken van Callao uit te breiden door het bouwen van een steenen dam, van vijf Eng. mijl lengte, loopend naar het eiland San Lorenzo. Binnen dezen dam zullen ligplaatsen voor schepen aangelegd worden.

Officieele Berichten.

Het door den Gezaghebber van Bonaire aan den kommies 1ste klasse der belastingen F. E. de Jongh en dien der 2de klasse, tevens loods te Kralendijk P. A. H. Harms verleend verlof van vijf dagen is door den Gouverneur goedgekeurd.

Dankbetuiging.

In dank ontvangen een nieuwe tijdtafel der *La Veloce* volgens welke de Bologna, Capt. A. Poggi de dienst in September zal waarnemen.

Curacao en Bonaire

Volgens ingewonnen inlichtingen heeft het telegram uit Washington, dat bij de Amerikaansche Regeering wordt aangedrongen op onderhandelingen met Nederland over den aankoop van Curaçao en Bonaire, geen andere ondergrond dan het streven tot verkrijgen van concessiën voor nederzettingen op die eilanden vanwege vreemde ondernemingen en kooplieden.

De Tijd.

Posterijen

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven.

E. R. Albers, Marie Badoux, Ch. de Brassem, C. Curiel, Lasár Dozan 2, W. Enrique, Adelicia Henriquez, Joseph Icheya, Wilhelmina Kegel, Getruida Martis, Lucy Price, Romano soldad gornbas, Royal Bank, Francis Savelli 5, Anton Sefanio, Francinet van Uiter, H. A. Villarroel 2, [illegible] Winklaar, Jaberta Winklaar, James [illegible].

Aangeteekende stukken: Rachel de L. Maduro, Josefa Nouel, rebut, Maria Raffo, B. Senior.

Drukwerken: Leopoldo A. Camarena, C. G. de Bie, W. Enrique, E. Franklin & Co.

Niet voor verzending vatbaar een brief geadresseerd aan: Julio Hernandez, H. K. P. R. H.; K. W. I. M.

Marktbericht van den Curacaoschen Handelsbond.

Van 15 September 1913.

AARDNOTEN (Pindas) per KG		0.22
ZOUT per vat van 180 K.G.	f	0.80
DIVIDIVI per K.G.	„	0.05
ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw.	„	0.70
id. per KG. 2e kw.	„	0.60
HUIDEN per K.G.	„	0.60
GEITENVELLEN per K.G.	„	1.10
WOL per K.G.	„	0.12
SCHAPENVELLEN per stuk	„	0.55
BEENDEREN per K.G.	„	0.02
RECINUS-ZAAD per K.G.	„	0.05

STROOHOEDEN (hipijapa):

Kwaliteit	No.				
Kwaliteit	No. 1	per dozijn		„	3.75
„	„ 1 (gebleekt)	„	„	„	3.87½
„	„ 2	„	„	„	5.
„	„ 3	„	„	„	—
„	„ 3	„	„	„	—
„	„ 4	„	„	„	7.—
„	„ 5	„	„ OLA	„	—
„	„ 6	„	„	„	8.
„	„ 7	„	„	„	9
„	„ 8	„	„ OLA	„	
„	„ 9	„	„	„	12.50
„	„ 10	„	„ OLA	„	12,
„	„ 11	„	„	„	15.
„	„ 12	„	„ OLA	„	15
„	„ 13	„	„	„	15
„	„ 14	„	„ OLA	„	
„	„ 15	„	„	„	15

Hamburger Marktberichten.

31 Juli

Aloe. In den loop van Juli zijn de eerste zendingen van den nieuwen oogst uit Aruba en Curaçao hier aangekomen. Over het algemeen is de qualiteit goed. Er konden partijtjes verkocht worden tegen 70 Mark de 100 Kilo, maar ook meenen wij te moeten vermelden, dat een vracht verkocht werd voor slechts 67 Mark. Opkoopers toonen zich nog altijd zeer gereserveerd, zich vleiende met de hoop, dat bij grootere inzendingen de prijzen wel zullen dalen.

Wij noteeren voor heden van 70 — 75 Mark, voor zwarte heldere aloë, en wij zijn van meening dat, zoo de scheepsbevrachters en verkoopers maar standvastig blijven, de opkoopers wel toe zullen geven, als de oogst maar niet te groot is en er geen valschheid in 't spel kome, waardoor de prijs te lijden zoude hebben.

Huiden, kalm en neiging tot dalen.

De goede zware van Rio Hacha en Curaçao	M. 2.10—2.16	het K
kleinere, lichte	2 —2.05	„
droge, goede van Sabanilla	2.20—2.30	„

Dividivi. Markt flauw. Gelukkig waren de zendingen gering, waardoor de prijs wat omhoog liep. Mocht de toestand in den Balkan spoedig rustig worden, dan is het niet onmogelijk, dat een levendige handel er het gevolg van zal zijn in de herfst.

Voor Curaçao en Bonaire M	9 —10
betere soort	10¼—10¾
De gewone van Sabanilla	8 — 8¼
betere „	8½— 9¼
Voor Coro	8¼— 8¾
„ Puerto Cabello	8 — 9¼
„ Maracaibo (p zeilsch.)	9 — 9¼
„ (p stoomb.)	9¼— 9¾
„ Rio Hacha (p zeilsch.)	8½— 9¼
„ (p stoomb.)	8¾—10
betere soort	10—10¾

Oud Koper. De markt heeft sterk geschommeld in deze maand. In de eerste veertien dagen zijn de prijzen sterk gedaald en weer snel gestegen in de laatste 2 weken

Geel koper	80 Mark
Rood	120 „

De moord.

De uitgeloofde gelden lokken maar weinig aan; nog niemand heeft eenige aanwijzing kunnen geven.

Vreemd! Zeer vreemd!! Want de heele stad hangt vol van praatjes. Waar steunen die dan op? Die wat weet, moet het zeggen; die niets weet, mag ook niet praten en niemand verdacht maken. Op een algemeen gerucht kan het Gerecht toch niet afgaan.

Al die geruchten bewijzen echter, dat de bevolking nog vol is van deze afschuwelijke moordzaak. Het is te hopen, dat het Gerecht er spoedig in slage, eenig bewijs te vinden, welke leiden kan tot de openbare behandeling dezer misdaad en bestraffing van den schuldige.

Uit de naburige Republieken.

Kanaal van Nicaragua.

„De Regeering van Nicaragua en de Regeering der Vereenigde Staten, bezield door het verlangen om de oude, hartelijke vriendschap tusschen beide volken te versterken" etc. etc. wenschende § 1 van het protocol van 1 December 1900 te bekrachtigen en voorzieningen te treffen om het graven van een ka- kanaal in de toekomst mogelijk te maken langs de rivier San Juan en het Groote Meer van Nicaragua, of langs een anderen route op het grondgebied van Nicaragua, zoodra de aanleg van dergelijk kanaal in het belang van beide landen wordt geacht; verlangende de Regeering van Nicaragua den goeden voortgang bij den aanleg van dit kanaal zooveel mogelijk te bevorderen en het geregeld onderhoud daarvan te verzekeren; hebben de beide Regeeringen besloten een overeenkomst te sluiten en hebben ten dien einde als hunne gevolmachtigden benoemd: voor de Regeering der Ver. St. den buitengewonen gezant en gevolmachtigde J. T. WEITZEL, en voor de Regeering van Nicaragua DIEGO MANUEL CHAMORRO, Minister van Buitenlandsche Zaken van Nicaragua.

Zij zijn overeengekomen vast te stellen: (verkort)

Art. 1 Nicaragua staat voor altijd af aan de Ver. St. de uitsluitende rechten om een kanaal aan te leggen en te onderhouden.

Art. 2. Om het nut van dit kanaal te verhoogen staat Nicaragua af aan de Ver. St. voor den duur van 99 jaar Great Corn Island en Little Corn Island, gelegen in de Caraïbische Zee, alsmede verleent zij het verlof voor dienzelfden tijd om een punt in de Golf van Fonseca, aan te wijzen door de Ver. St.; te gebruiken als operatiebasis voor zijn marine.

De Regeering der Ver. St. heeft het recht om na verloop van de 99 jaren, de concessies in deze paragraaf toegestaan, te vernieuwen.

Art. 3. De Regeering van Nicaragua staat voor altijd af aan de Ver. St. het recht om vrijelijk zijn handelsschepen naar Nicaragua te zenden, door het kanaal, of langs welke andere route ook. Die schepen mogen overal ankeren, laden en lossen en zullen dezelfde voorrechten genieten als de eigen schepen.

Art. 4. In ruil voor dit alles zal de Regeering der Ver. St. op een Amerikaanschen Bank, aan te wijzen door den Secretaris van Staat, de som van 3.000.000 dollar beschikbaar stellen ten behoeve der Openbare Werken van Nicaragua, of om in het algemeen den voorspoed van Nicaragua te bevorderen.

Dit bedrag kan worden uitbetaald één jaar na goedkeuring van het verdrag.

Het stuk draagt de dagteekening van 9 Februari 1913 en schijnt tot dusverre geheim te zijn gebleven.

Wij troffen het aan in *Listin Diario* van Sto. Domingo.

Sto Domingo.

De haven van Puertó Plata.

De Heer ENRIQUE DESCHAMPS, Chargé d'affaires van Spanje en Portugal deelde aan de Kamer van Koophandel van Sto Domingo een brief mede, ingediend door de autoriteiten van de Compañia Transatlantica Española de Barcelona, waarin uitdrukkelijk wordt verklaard, dat stoombooten onmogelijk de binnenhaven van Puerto Plata kunnen binnenloopen, omdat de toegang te nauw en het water te ondiep is. Dat ook in de buitenhaven absoluut alles ontbreekt om passagiers aan wal te brengen en goederen te lossen. Dat Puerto Plata derhalve opgehouden heeft een haven voor de stoomscheepvaart te zijn.

De Engelsche Admiraliteit verklaart officieel, dat binnen eenige jaren deze haven zelfs niet meet toegankelijk zal wezen voor schepen van gemiddelden diepgang, als men geen maatregelen neemt om de verzanding dezer kleine haven door de uitwatering der rivier San Marcos tegen te gaan en onmiddelijk begint met een flinke uitbaggering.

The Times of Argentina weet reeds nu mede te deelen, dat de Regeering van St. Domingo het plan heeft om dit jaar ongeveer 500.000 pesos te besteden aan de verbetering der havenwerken van Puerto Plata.

Puerto plata is een haven waar zeer veel vracht te halen is.

Nu de Spaansche boot er niet meer kan komen, moesten onze zeilschepen er heen gaan om die vrachten te halen. Zij zullen die vrachtjes spoedig genoeg kwijt raken.

Venezuela In de Nederlandsche Bladen lezen we, dat CASTRO hier in de buurt is geweest.

t' Zal wel waar wezen, maar hier weten we er niets van en dachten hem nog altijd te Dresden.

Zijn broer Don CAMELO is hier geweest en zijn vrouw Doña ZOILA is in het laatst van Augustus van Cuba naar Puerto Rico gereisd aan boord van de *Julia*.

Sto Domingo. Ons gevoel heeft ons niet misleid. Er was werkelijk een revolutie uitgebroken en de revolutionnairen hebben de landlijn door gesneden. Sinds 1 Sept. was er ook een censuur voor alle telegrammen.

De H. E. G. Heer Gouverneur der Kolonie Curaçao heeft 10 Sept. een telegram ontvangen van den Consul der Nederlanden te Santo Domingo dat de Regeering eene blokkade heeft afgekondigd voor de havens Puerto Plata, Sanchez en Samana.

Wat er gebeurd is?

Het Congres heeft besloten den Centralen Spoorweg publiek te verkoopen voor den prijs van 130.000 pesos. Deze verkoop had plaats op 1 Sept. De spoorweg werd toegewezen aan den eenigsten bieder, den Heer AGUSTIN MALAGÓN, die 1 peso meer bood dan den inzet, en eigenaar werd. De koopmansstand van Puerto Plata zond 26 Aug. een protest tegen den verkoop aan President BORDAS, die hun argumenten niet steekhoudend vond en te kennen gaf zich verplichte gebonden te zijn door het Congres, dat tot den verkoop had besloten.

De Gouverneur van Puerto Plata, Grl. CESPEDES werd reeds weken te voren verdacht te stoken tegen het Gouvernement en te heulen met de vijanden van Pres BORDAS, die hem zeer scherp telegrafeerde zich te houden aan zijn plicht. Toen de verkoop van den spoorweg toch doorging barstte de bom. De Regeering was er op voorbereid en bewapende verschillende kustvaardijers en zond ze met de oorlogsschepen naar de vijandelijke havens.

Buitenland.

Algemeen Overzicht.

De toestand op den Balkan.

Het schijnt thans zeker te zijn, dat de Mogendheden het vredesverdrag van Boekarest zullen herzien. Rusland en Oostenrijk zijn ermede begonnen. Beide landen hebben aan de gedelegeerden der Balkanstaten, die nog in de hoofdstad van Rumenië aanwezig zijn ter bespreking van eenige zaken van ondergeschikt belang, doen weten, dat zij zich het recht voorbehouden betreffende de kwestie-Kavalla de gesloten overeenkomsten te herzien. Omdat nu beide rijken Kavalla liever aan Bulgarije gezien hadden, bestaat er veel kans, dat Griekenland deze plaats toch weer zal moeten afstaan, hetgeen niet na zal laten een levendige ontstemming bij de regeering te Athene te verwekken.

De Bulgaarsche gedelegeerden hebben verklaard, dat zij zich slechts nood gedwongen onderwierpen aan de besluiten der conferentie en dat zij de tusschenkomst der mogendheden zouden inroepen. Dit laatste is dan ook gebeurd en we zijn nu weer even ver van den vrede af, als wij een paar dagen geleden dichtbij waren. Bulgarije wenscht nu een interventie der Mogendheden om Adrianopel, Kavalla en Thracië weer aan zich te zien toegewezen.

Ook de „Frankf. Ztg." acht die interventie beslist noodig, al ware het slechts omdat de wijziging die in het verdrag van Berlijn wordt gebracht, door de onderteekenaars van dat verdrag moet worden goedgekeurd.

Bulgarije komt er weliswaar het slechste af. Na eerst bijna geheel Thracië en Macedonië op de Turken te hebben veroverd, krijgt het slechts een kleine driehoek in Macedonië, liggende tusschen de Servische en Grieksche grens; het krijgt een kleine strook langs de Aegeïsche kust, met geen belangrijke haven en moeilijk toegankelijk voor spoorwegen, in zooveel van Thracië als het kan terugwinnen van Turkije. Griekenland heeft niet willen toegeven in de quaestie van Kavalla, en de concessies die het toestond waren onbeteekenend tegenover het verlies dier havenstad. Griekenland en Servië verdeelen de rest van Macedonië onder elkaar, en Servië schijnt aan Montenegro een stuk beloofd te hebben, „in overeenstemming met de hulp die het verleende in den strijd tegen Bulgarije".

En eindelijk heeft Rumenië van de gelegenheid gebruik gemaakt, om in het noorden een aanzienlijk stuk van Bulgarije af te nemen, zoodat de Bulgaren niet alleen in hunne verwachtingen op uitbreiding van grondgebied teleurgesteld zijn, maar bovendien nog een deel van hun vroeger bezit moeten afstaan.

Staat van het aantal vaartuigen, die het eiland Curaçao in de maand Aug. 1913 aandeden met vermelding van hunne inhoudsmaat.

	ZEILSCHEPEN.			STOOMSCHEPEN.		
		INHOUD IN M³.			INHOUD IN M³.	
	Aantal	Bruto	Netto	Aantal	Bruto	Netto
Maand Augustus	96	10607	9612	35	251115	157296
Vorige maanden	621	75592	68868	250	1617337	1020621
Totaal	717	86199	78480	285	1868452	1177917

Niet opgenomen zijn de schepen, die binnenkomen van de kustvaart en van de visscherij.

Muziekuitvoering.

Zondagavond om 7.30 uur
Wilhelmina-Park.

PROGRAMMA.

1. Verbandsgruss Marsch 1 uitv. — Hartmann
2. Soleil d' Espagne fantaisie — P. Kelsen
3. Wer kann dafur? Walzer — J. Gilbert.
4. Potpourri du Prophete — Meyerbeer
5. Mit Hers und Hand fur's Vaterland Marsch 1 uit. — G. Herold.
6. Fant. sur Don Pasquale — G. Donizetti
7. Ping-pong Polka — W. P. Chambres.
8. Tu imagen Danza — Campos

Ratten.

In de laatste 8 dagen werden 147 ratten in 't fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd.

HAVEN-NIEUWS.

VAN 6 SEPT. – 20 SEPTEMBER.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Pr Willem I	A R Nijboer	5 Sept	New-York	7 Sept	Amsterdam
Philadelphia	H Highborn	10 „	La Guayra	10 „	New-York
Merida	A Johanson	10 „	Maracaibo	10 „	Maracaibo
Maracaibo	G W Goodman	13 „	New-York	13 „	Maracaibo
Pr der Nederl.	J C Metus	13 „	Amsterdam	14 „	New-York
Merida	A Johanson	15 „	Maracaibo	15 Sept	La Guayra
Merida	A Johanson	17 „	La Guayra	18 „	Maracaibo
Maracaibo	G W Goodman	18 „	Maracaibo	18 „	New-York
Caracas	Furst	18 „	New-York	18 „	La Guayra
Prins Maurits	P Koningstein	20 „	New-York	21 „	Amsterdam
Siena	Raffo	7 Sept	Colón	7 Sept	Génova
Almerian	Henderson	6 „	Liverpool	6 „	Galveston
Sark	Zacharlasen	12 „	Norfolk	?	Cuba
Niederwald	L Schubarth	13 „	Pto Colombia	13 „	Hamburg
Scharzwald	R Rauschenplat	13 „	Hamburg	13 „	Pto Colombia
Barrister	Sawyer	12 „	Liverpool	12 „	Galveston *
Montevideo	C Morales	16 „	Colón	16 „	Barcelona

Schoeners.	Aankomst.	van	Schoeners.	Vertrek	naar
Refugio H	9 Sept	Aruba	*Lady C*	6 Sept	Rio Hacha
Themis H	9 „	Pto Rico	*Abeona H*	8 „	Maracaibo
Estelle H	10 „	Isl Barlov.	*Refugio H*	9 „	Aruba
Gacela H	10 „	P Colombia	*Themis H*	10 „	Bonaire
El Dorado V	10 „	La Guayra	*Maria H*	10 „	Maracaibo
Hilda H	11 „	Pto Rico	*México N*	10 „	México
España D	11 „	St Domingo	*Gacela H*	11 „	Bonaire
Themis H	13 „	Bonaire	*Hilda H*	12 „	Rio Hacha

* Via Pto Cabello.

8 Sept. is H.M. **ZEELAND** naar Trinidad vertrokken

Heden morgen passeerde hier het S.S. **ORUBA** van de R.M.S.P. (5970 ton) op zijne reis van Colombia naar Southampton.